

Interview

am Kader vum Projet Alpha

Am Kader vum Projet Alpha hunn ech mech vir en Interview mat enger erfuerener Léierin aus dem Zykel 2 zesumme gesat an hier eng Rëtsch Froe gestallt.

- Kéint Dir lech wannechgelift kuerz virstellen?

Zënter enger ganzer Rei Joren hunn ech wäertvoll Erfarungen am C2 gesammelt. Déi **didaktesch Grondlage** schénge mir fir **d'Léiere bei de Kanner** ze erméiglechen extrem wichteg an esou hunn ech mäi Fokus besonnesch op de Beräich vun der Alphabetiséierung mam Bléck op d'Preventioun vu Rechtschreifschwierigkeete geluecht. Donieft hunn ech mech awer och intensiv an d'Entwécklung vun Textkompetenz erageschafft, mat engem spezifesche Fokus op den Unterrecht vum Däitschen als Friemsprooch. E weidere Volet, dee mir besonnesch um Häerz läit, ass den Ëmgang mat verhalens- a léieropfällige Kanner.

- Wei hutt Dir bis elo de ganze Prozess vum Projet Alpha wouergeholl?

Ech erliewen d'Situatioun de Moment esou, datt d'Informatiounen nëmmen etappeweis an heiansdo zimmlech onkloer un eis um Terrain erugedroe ginn. Wann ee sech déi eenzel **Puzzlestécker** zesummesetzt, erkennt een, datt et ëm **gréisser Ännerunge** geet – souwuel wat d'Organisatioun vun der Schoul ugeet, wéi och de konkreten Unterrecht.

Op de soziale Medie gesäit een dacks Biller, bei deenen drop higewise gëtt, datt d'Kanner op Franséisch méi motivéiert sinn ze léieren. Opfalend ass dobäi, datt **d'Methoden** op de Biller oft esou gewielt sinn, datt **d'Léiere méi**

fräi an ouni Drock schénge – et sinn net déi, wou d'Kand mam Bläistëft virun enger Aufgab sëtzt. Wouhier déi Motivatioun wierklech kënnt, bleift fir mech awer eng oppe Fro.

Wat mech wierklech stéiert, ass, **wéi séier dee Projet op nationalem Plang etabliert soll** ginn. A mengen Aen ass dat ze iwverstierzt – besonnesch well déi éischt Schüler nach net emol am Lycée ukomm sinn, an et keng **Evaluatioun vun de Resultater am Zykel 4** ginn huet.

Fir mech wierkt dat Ganz net transparent a wéi eng Decisioun, déi séier iwwert de Knéi gebrach gouf an all implizéiert Acteure virun e **Fait accompli** mat wäitreechende Changementer am Unterrecht an an der Schoulorganisatioun gesat ginn.

- Ass et bei lech an der Schoul am Moment e gréissert Thema?

Jo, et ass kloer, datt dëst Thema fir vill **Veronsécherung an Onrou** suert – besonnesch well schon ab der Rentrée dëse September gréisser Ännerunge virgesi mussen ginn. Am Zykel 2 mussen Stonnepläng d'selwecht organiséiert ginn, an d'Kanner sollen a klasseniwweigräifend Gruppen an der däitscher Sprooch opgedeelt ginn. Dës Gruppenzesummesetzung geschitt no **Krittären**, déi d'Schoul selwer definéiert. Zil soll et sinn, eng änlech Situatioun ze kreéieren an ze **« testen »**, wéi se sech an 2 Joer mat der Aféierung vun Alpha wäert präsentéieren.

Am Verständnis an der Schoul féiert dëst dozou, datt an all Klass respektiv Grupp genau dat selwecht während der selwechter Stonn soll



geschéien – an dat huet Konsequenzen: Déi **pedagogesch Fräiheet** vun den Enseignantë geet verluer, an och **d'Differenzéierung** géif dorënner leiden. Et schénge net méi **d'Kand am Mëttelpunkt** ze stoen, mee éischer **d'Struktur vum System**.

Zousätzlech kann, laut Formateuren um IFEN, wéi Jean-Claude Richoz a Paul Leurquin virun e puer Joer, de stännege Gruppen- an Enseignantswiessel negativ Auswirkungen op **d'sozio-emotional Entwécklung vun de Kanner** hunn an domat schwieregt Verhale vu verschiddene Kanner verstärken. Et besteet d'Gefor, datt dës Direktiven d'Belaaschtung fir Kanner a Léierpersonal nach weider erhéijen.

Et herrscht och Frustratioun, well dat, wat mir als Ekipp an de leschte Joren am **Däitschunterrecht als Friemsprooch** mat Erfolleg opgebaut hunn – mat gudden Resultater bei de Schüler a positiven Echoe vun den Elteren – schénge net geschätzt ze ginn a riskéiert ze verschwannen.

Och **eisen interdisziplinären, innovativen Unterrecht**, deen net no feste 50- oder 55-Minutte-Stonne funktionéiert an d'Bewegung, sou wéi d'Förderung vu sozio-emotionale

Kompetenze bewosst an explizit mat abezitt, wäert duerch déi **permanent Gruppewiesselen** schwéier ëmzesetze sinn. Dëst kéint vill vun deem verléiere loosse, wat bis elo bei eis gutt funktionéiert huet.

- Et zirkuléiere jo am Moment ënnerschiddlech Modi mat fixe Sproocheklassen (Sprooch + Mathé) oder Klassen, wou d'Kanner just an der Sprooch aus der Regelklass geholl ginn. Wat sinn Är Gedanken dozou?

Et gouf eis zwar gesot, datt d'Schoul dierft wielen, ob d'Mathé zesumme mat der gewielter Sprooch geléiert gëtt oder wéi bei den Niewefächer an engem gemëschter Grupp. Mee do stelle sech mir e puer wichteg Froen:

- No wéi enge **Krittären** soll dës Entscheidung geholl ginn? Besteet net d'Gefor, datt eng sou grondleeënd Fro fir d'Léiere vum Kand éischer aus organisatoresche Grënn beäntwert gëtt? Dës Iwwerleeunge fale schwéier novollzéien.
- Ass d'Mathé net selwer och eng Sprooch, wou d'Verstoe vu Begrëffer eng grouss Roll spillt? A kënne mir an engem gemëschter Grupp iwverhaapt genuch **Zäit an Energie**

fir dës Sproochopberedung opbréngen, esou wéi d’Kanner et brauchen?

- **Wat sinn Är generell Gedanken zu enger Alphabetiséierung op Franséisch? Et gi jo och Studien déi weisen, datt Franséisch eng vun deene schwéierste Sproochen ass, fir iwwerhaupt eng Sprooch ze léieren.**

Bei der Alphabetiséierung handelt et sech em d’Liesen- a Schreiweléieren, woubäi et am Ufank vum Schrëftsproocherwerb jo eigentlech dorëms geet, **geschwate Sprooch a Schrëft oder ëmgedréint ëmzesetzen**. Fir d’Kand am C1 respektiv am C2 ass dat eng ganz nei, an zugläich abstrakt, Erfahrung: Et muss dat, wat et héiert, mat abstrakte schrëftleche Symboler – de Buschtawen – verknäppen.

Wéi komplex dat ka sinn, weist schonn de Laut «é» am Franséischen. An dat ass just ee vun enger ganzer Rei. Am Verglach huet d’Franséisch **ronn 130 Phoneem-Grapheem-Korrespondenzen**, d’Däitsch der just 60.

D’Iddi, d’Franséisch als Alphabetiséierungssprooch ze benotzen, erschénkt dofir riskant – och well et eng « visuell » Sprooch ass, déi sech phonologesch net einfach erschléisse léisst. Och wa Kanner mat **romaneschen Éischtsproochen** am franséischen **Orall méi Liichtegkeet** dierften hunn, sou gëtt an enger Studie vum Nancy Morys vun der Uni Lëtzebuerg (2019) drop higewisen, datt dës ganz schnell **d’Motivatioun verléieren**, wann et ëm dat **Schrëftlecht** geet. Bei ville schwache Schüler wier net d’Sprooch de Garant fir Erfolleg, mee vill méi den **Ëmgang mat deem schoulesche Léieren**.

Wann een dobäi och nach bedenkt, wéi Kanner iwwer **Héieren a Spieren** d’Lauter veraarbechten, kann ee Villes aus de Studien op dësem Gebitt verstoen.

Ob dëse Choix eise klenge Kanner wierklech entgéintkënnt, muss sech nach weisen.

E beléift Géigenargument ass heibäi dacks: Franséisch Kanner léieren et jo och...

- **Ass déi däitsch Alphabetiséierung sou schlecht?**

Meng kloer Meenung: Nee, d’Alphabetiséierung op Däitsch ass net déi gréisst Schwieregkeet. Wat ech awer als Problem gesinn, ass datt et no baussen dacks zu enger Vermëschung tëschent dem **Schrëftsproocherwerb an der Textkompetenz** kënnt – zwee ënnerschiddlech Beräicher, déi net als dat selwecht ugesi solle ginn.

Een Haaptzil vun der Alphabetiséierung gesinn ech doran, de Kanner **vun Ufank un hëllef ze verstoen, wéi Schreiwefunktionéiert**. D’Däitsch bitt dofir ideal Konditiounen: D’Laut-Schrëft-Zouuerdnung ass meeschtens kloer, an et ginn nëmme wéineg Lauter, déi verschidde Schrëftbiller kënne hunn.

Besonnesch fir Kanner, déi auditiv manner staark sinn, ass et wichteg, **d’kineetesche Warnehmung** aktiv an den Unterrecht anzubannen – esou kënne si Lauter, mat Ausnam vun de Vokaler, spieren an de Buschtawe besser zouuerdnen.

Duerch déi däitsch Sprooch kann een d’Alphabetiséierung **strukturéiert opbauen**: ausgehend vun de Vokaler, iwwert déi laang gezunne Lauter, mat uschléissend de Plosivlauter bis hin zu bewosste **Rechtschreibstrategien a Merkwörter** – an dat scho vum C2.1 un. Domat kënnt een ewech vum *blanne Vokabelléieren* an entwéckelt e fundéiert **Rechtschreibbewosstsinn**.

Ech gesinn d’Haaptproblemer am Sproochenunterrecht aktuell net onbedéngt bei der Alphabetiséierung als solch, mee éischer bei der Textkompetenz – an do spillt e **passende Vocabulaire an eng adäquat Grammatik** am Däitschen, wéi awer och an hirer Mammesprooch, bei ville Kanner eng wesentlech Roll.

- **Wat haalt dir vun der Ausso, datt duerch déi franséisch Alphabetiséierung d’Chancegerechtheet am Lëtzebuurger Schoulsystem erhéicht gëtt?**

An der aktueller Diskussioun iwwert strukturell a sproochlech Ännerungen am Enseignement ginn heiansdo vereinfacht Aussoen ausgeschwat wéi: « Dat ass de richteg Wee ». Sou Aussoe kënnen op den éischte Bléck plausibel wierken, mee si gräifen aus menger Siicht ze kuerz.

Léieren ass e komplexe Prozess, dee vun enger ganzer Rei Facteuren ofhänkt. Ee wichtegen Aspekt, dee gären ënnerschat gëtt, ass d’sozio-emotionaalt Wuelbefanne vum Kand. D’Neurowëssenschafte sinn hei kloer: **« Léieren ass nëmme da méiglech, wann d’Kand sech emotional sécher an ugeholl fillt »**, esou d’Ausso vum Delphine Giltay, Formatrice um IFEN an dësem Beräich.

An eiser Schoulrealitéit stelle mir ëmmer méi fest, datt vill Kanner an dësem Beräich grouss Besoinen hunn – a si weisen eis dat duerch hirt Verhalen am Alldag.

Dat zentraalt Wuert heibäi ass **Sécherheet**. An der Fachliteratur zu Verhalensschwieregkeeten, e.a. vum Paul Leurquin, Formateur um IFEN, gëtt betount, datt Kanner eng « Personne d’attache » brauchen, eng fest, vertraut Bezuchspersoun. Donieft spille stabil Raimlechkeeten a sozial Struktur eng wichteg Roll. Nëmme esou kënnen d’Kanner Vertrauen opbauen an déi emotional Basis kréien, déi si fir d’Léiere brauchen.

Strukturell Modeller, déi zu permanentem Wiessel féieren – bei Gruppen, Léierpersonal oder Raimlechkeeten – kënnen dës Sécherheet massiv ënnergruewen. Dofir sollt all Reform och ënner dësem kritesche Bléckwénkel bewäert ginn an d’Méiglechkeet bestoen, déi gewielte Form dem Besoin vun der jeeweileger Schoul unzepassen.

- **Mir hunn an eisem System ronn 10% franséisch Mammesproochler, also Kanner déi och wierklech Doheem Franséisch schwätzen. D’Majoritéit vun deenen anere Kanner (déi net Lëtzebuergesch doheem schwätzen), schwätze ganz aner Sproochen doheem. Franséisch wier deemno awer just hier « Zweetsprooch ». Verschibe mir de Problem domadder net just?**

Wéi aus der neurowëssenschaftlecher Fuerschung bekannt ass, kënne Kanner nëmme léieren, wa se sech sécher a verstane fillen. An dësem Kontext spillt d’Motivatioun och eng wichteg Roll a kann an enger Sprooch, déi der Mammesprooch nosteet, natierlech méi héich sinn.



Awer misst d'Kärfro net heeschen: *Wéi kënnen mir als Schoul e Léierraum schaffen, an deem Kanner gären a mat Sënn léieren?*

Dat geschitt:

- wa mir eis Zäit kënnen huelen, fir hinnen nozelauschteren,
- si matbestëmme loossen,
- a virun allem wa mir hinnen authentesch a liebensno Léiersituatiounen ubidden.

All dëst, net duerch d'Opschaffe vu Säiten am Buch, mee duerch **projetbaséiert Aarbecht an interdisziplinär Vernetzung**.

Hei wëll ech eng aner Fro drun uschléissen: *Wéi wichteg ass et, bei all de strukturelle Verännerungen all dës Aspekter net aus den Aen ze verléieren?*

Genee dëst kéint duerch déi geplangte strukturell Ännerungen a Gefor geroden. Wann et an Zukunft keng flexibel Zäitstruktur méi gëtt, a mir strikt nom Fachrhythmus schaffen müssen, da gëtt et schwéier, esou vernetzte Léierprozesser ëmzesetzen. Esou verléiert d'Léieren un Déift, Sënn a Bedeitung – besonnesch och fir déi Kanner, déi stabil Bezuchspersonen a kloer Struktur brauchen.

An esou engem Kader riskéiert eng Alphabetiséierung a Franséischer Sprooch – mat hire ronn **130 Phoneem-Grapheem-Korrespondenzen** – fir vill Kanner eng weider Hürd, amplaz eng Chance ze ginn. Déi däitsch Sprooch, déi méi transparent a phonetesch logesch opgebaut ass, bitt hei nach ëmmer vill Virdeeler – besonnesch am fréie Schoulalter.

Fazit: Strukturverännerunge sollten ëmmer och aus der Perspektiv vun de Kanner geduecht ginn. Emotionale Schutzraum, Sécherheet a Sënn am Léiere si keng optional « Extraen », mee d'Viraussetzung fir Bildung, déi gräift.

- Mir wëllen an den Niewefächer d'Kanner nees beienee bréngen a mat dräi Sproochen schaffen. Mécht dat d'Kanner net duercherneen?

Ech froe mech, ob a wéi ee Fachunterrecht, deen och qualitativ bleift, ënnert dës Konditiounen nach méiglech ass – virun allem, wa mir d'Sprooch mat bedenken. Laut Fachliteratur, zum Beispill aus dem Buch «**Förderung der Schulsprache in allen Fächern**» vum MENJE an den IFEN-Formateuren **Claudio Nodari a Claudia Neugebauer**, ass et ganz wichteg, de

Fachvocabulary – besonnesch an de Sciencen – **virzeentlaaschten**, also d'Wierder a Begrëffer ze erklären, **éier** se a geschwate a geschriwwener Sprooch benotzt ginn. En *dräisproocheg Fachunterrecht* géif deemno an der Praxis bedeuten, datt d'Inhalter fir d'éischt op Lëtzebuergesch virentlaascht a benotzt ginn, duerno awer «getrennt» op Däitsch oder Franséisch nach eng Kéier erkläert musse ginn, fir se dann am Schrëftleche kënnen ze benotzen. Fir vill Kanner – virun allem awer och déi, déi grad eréischt an eist Land komm sinn – gëtt dat eng enorm Erausforderung. Si müssen net nëmmen eng nei Sprooch léieren, mee si gläichzäiteg beim Fachvocabulary mat zwou Friemsproocher konfrontéiert. Dëst setzt natierlech och d'Enseignantinnen ënner Drock, well si müssen alles esou opbauen, datt an der Kommunikatioun op Lëtzebuergesch all Kand mathale kann – egal vu wéi engem Sproochenhannergrond et kënnt.

Zousätzlech ass et schwéier sech virzustellen, wéi klassesch Elementer vum Fachunterrecht – wéi z. B. mëndlech Presentatiounen oder Videoressourcen – iwwerhaupt kënnen am ganze Grupp genotzt ginn. Well wann d'Sprooch vum Fach variéiert, falen och vill gemeinsam Ressourcen ewech. Eng authentesch Léiersituatioun gëtt domat schwéier ëmzesetzen.

D'Fro stellt sech deemno, *wou genau* dann d'Plus-value vum «gemeinsame Léieren» an den Niewefächer läit. Wat kloer ass: Wann d'Fächer op Lëtzebuergesch ënnerriicht ginn, héieren a schwätze Kanner zwar méi Lëtzebuergesch – mee gläichzäiteg verléieren si d'Méiglechkeet, déi *Friemsprooch*, déi si nach musse léieren (Däitsch oder Franséisch), am Fachkontext aktiv a praktesch ze benotzen.

Net ze vergiessen: Ech hu mer soe gelooss, datt viru Joren eng Däitschstonn am *Plan d'études* gestrach gouf mat der Argumentatioun, datt d'Sciencen op Däitsch

dës Verloscht ausgläichen. Mat dem neie Modell fällt dëst Argument ewech – an déi praktesch Uwendung vun der Friemsprooch am Fachberäich riskéiert ganz verluer ze goen. Dëst steet dann am direkte Widdersproch zu engem Prinzip, deen eigentlich allgemeng unerkannt ass: *Eng Sprooch léiert een nëmmen, wann een och d'Geleeënheet huet, se souvill wéi méiglech ze schwätzen.*

- Wat wier eng méiglech Alternativ fir d'Kanner opzedeelen, fir d'Sproocheléieren (Alphabetiséierungssprooch) ze festegen?

Wa mir wëlle festhalen un engem **ganzheetleche Léiere**, dat sënnvoll, authentesch an – wou méiglech – och differenziéiert ass, a wa mir d'**sozio-emotional Besoine** vun all eise Kanner eescht huelen, virun allem déi vun **EBS-Kanner** mat «*trouble d'attachement*» oder änleche Schwéierpunkten, da géife **gläichsproocheg Klasse** vill méi Stabilitéit a Sécherheet bidden.

Ech verstinn d'Intentioun, d'**Méisproochegkeet** och an den Niewefächer wëllen ze fërderen – dat ass u sech begrëssenswäert. Awer ech maache mir Suergen, datt dës Versuch **méi Risike wéi Chancë** mat sech bréngt. Et stellt sech d'Fro: **Goufen all wichteg Aspekter an dëser Entscheidung mat abezunn?** A wéi wäit ass d'Pilotphase, déi nach net emol an alle Zyklen getest gouf, wierklech representativ? Op wéi enger Basis ginn esou wichteg Entscheedunge getraff?

Wat ech och problematesch fannen: Wa bei dëser Struktur e Gedanke matspillt, wéi z. B. d'**Vermeidung vum enger 2-Klasse-Generatioun**, da wier dat eng **kënschtlech Kategoriséierung**, déi dem pedagogesche Wuel net déngt. D'Zil däreft u sech nëmmen d'Méisproochegkeet sinn – an da stellt sech d'Fro: **Gëtt déi duerch dës Struktur wierklech gefërdert?**



Vläicht géif et vill méi bréngen, wann d’Klasse «getrennt léieren», mee sech **reegelméisseg begéinen**, z. B. iwwer **Projeten**, wou déi eng Grupp hir Friemsprooch als «Experte» benotzt a Plakater o.ä. virstellt, erkläert, Froe beäntwert. Déi aner Grupp lauschtert no, stellt Froen – eventuell souguer op Lëtzebuergesch. Dat wier **authentesch Kommunikatioun**, wou Méisproochegkeet op eng natierlech Aart zum Droe kënnt.

- **Fillt Dir lech als Enseignant préparéiert op déi Challenge, déi do op d’Léierpersonal duerkommen? (neie Plan d’études, Orientéierung am C1, Alphabetiséierung op Franséisch, Koordinatioun C1-C2 mat den Iwwergäng, asw.)**

Ganz kloer: **Nee!** Wat ech de Moment erliewen, erënnert mech staark un d’Situatioun vun 2009. Wéi och vun eiser Direktioun gesot ginn ass, handelt et sech beim **Projet Alpha** ëm déi **gréisste Schoulreform**, déi et jee hei am Land gouf – mat all de Konsequenzen, déi domat verbonne sinn.

D’**Kommunikatioun**, d’**Informatioun** an d’**Virbereedung** empfangen ech als **katastrofal**. Den neie Plan d’études, déi un d’Alphabetiséierung ugepasste Bicher (ausser fir Mathematik), konkret Krittäre fir den Zykel 1, ... – näischt dovun ass bis elo offiziell verfügbar. Et gesäit esou aus, wéi wann dat, wéi schonn esou dacks, **Stéck fir Stéck iwwert d’Joer** verdeelt, etappeweis verdeelt gëtt, amplaz alles kloer an am Virus prett ze hunn.

Wéi solle mir eis do seriö preparéieren? Wéi soll ee sech an eng nei Matière, souguer an e komplett neit Denkmuster, eraschaffen, wann d’Grondlage feelen?

Géif et net vill méi Sënn maachen, **de Leit um Terrain Zäit a Méiglechkeet ze ginn**, sech virum Start intensiv mat der neier Matière auserneezenetzen – éier se bei d’Kanner kënnt an an de Kllassesäll soll ëmgesat ginn?

- **Mengt Dir den Terrain wier prett fir sou een Challenge? Wei ass d’Stëmmung bei lech am Gebai zu där Thematik?**

Ech hunn och hei d’Gefill, dass d’Situatioun **net wierklech kloer** ass. Wann ee sech mat Kolleg/innen ënnerhält, mierkt een direkt, dass et jee no Schoul respektiv Direktioun **ënnerschiddlech Informatiounen a konkret Uweisung** fir déi nächst Rentrée ginn. Dat féiert zu **Veronsécherung, Iwwerforderung** an engem **onnéidege Stress**, deen a mengen Ae komplett ze vermeide wier.

Och déi motivéiertste Léierpersoun stéisst **iergendwann un hir Grenzen**, wa se nieft den alldeeglechen Erausforderungen dauernd nei Uforderunge muss ëmsetzen – **ouni kloer Strukturen oder realistesch Virbereedungszeit**.

Eng aner grouss Erausforderung gëtt déi **verstärkt Zesummenaarbecht** tëschent den Enseignanten, déi ugekënnegt gouf. 2009 huet dëse Sujet an e puer Schoule scho fir vill **Spannung** gesuergt. Mat der Zäit hu sech, jee no Schoul, **individuell Modeller vu Kooperatioun** entwéckelt, déi gutt funktionéieren. Wann elo erëm vun uewen erof decidéiert gëtt, wéi een zesumme schaffe MUSS, riskéiert een, dass **eng Persoun d’Roll vum « Leader » iwwerhëlt** an déi aner nëmme musse mathale – **ouni pedagogesch Fräiheet** oder Raum fir Differenzéierung bei hire Schüler/innen. Wat dëst a punkto Zefriddenheet an emotionaalt Gläichgewicht beim Enseignant bedeit, dierft kloer sinn.

Et gëtt sécher Schoulen, wou **dës Form vu strukturierter Kooperatioun** scho funktionéiert, mat **Gruppendynamik a gemeinsam geplangtem Unterrecht**. Dat ass gutt, wann et **vu bannen eraus entstanen** ass. Aner Schoule funktionéieren no anere Modeller, déi sech iwwert d’Jore bewäert hunn. Et kann net sinn, dass all dës individuell Entwécklung vum uewen erof ausgeblent ginn – wéi et leider schonn 2019 de Fall war.

D’Stëmmung an eisem Gebai ass aktuell **éischter ugespaant**, d’Zouversicht klëmmt net. **Eng Rei engagéiert Kolleg/innen fänken un, iwwer aner Berufsperspektiven nozedenken**. Dat ass traureg a virun allem schued – **fir d’Kanner an eise Klassen**, déi staark an engagéiert Léierpersounen brauchen.

An deem Sënn wiere mir gutt beroden, de Schoule **méi Autonomie a Vertrauen ze ginn**, amplaz een eenzege Modell vun uewen erof ze imposéieren. Wat mir elo brauchen, ass, **Zäit fir sech virzubereeden, e kloer an oppenen Dialog mam Terrain an d’Méiglechkeet, individuell Strukture weiderzeentwéckelen**, déi sech bewäert hunn. Eng **transparent Kommunikatioun**, realistesch Delaien a **pedagogesche Fräiraum** si keng Privileegien, mee **Grondbedéngungen**, fir dass eng Reform net just um Pabeier funktionéiert – mee och **am Alldag vun eise Schoulen**.

E groussen Deel vun eis hofft nach ëmmer drop, dass d’Gewerkschaften, wat ustoe soll, gestoppt kréien...

- **De Minister seet jo, dass d’Kanner um Enn vum Zykel 4 all op dem selwechten, bzw. op engem änlechen Niveau wäerte sinn, sou dass si all d’Filiëren am Secondaire mat Erfolleg kennen absolvéieren. Wat ass Är Meinung dozou?**

lert een iwwert d’Filiëren am Secondaire diskutéiert, stellen ech mer **schon am Zykel 4** eng wierklech « Gläichstellung » **schwéier** vir. Hei géif ech mir virun enger nationaler Implementéierung **konkret Erfahrungswärter** wënschen – souwuel fir de C4 wéi och fir de Lycée. **Ouni Evaluatioun oder kloer Fakte** bis un d’Enn vum Projet, bleift all Ausso fir mech **Spekulatioun**.

Alles wat ech de Moment soen, ass **e Bauchgefill** – mee e Bauchgefill, dass ech mat enger Rei Kolleg/innen a mengem Ëmfeld

deelen. A mir geet et bei deene Gedanken net gutt.

Aus menger **praxisbezunner Erfahrung** kann ech mir **net virstellen**, dass d’Alphabetiséierung op Franséisch d’**Léisung fir all eis Problemer** am Unterrecht ass – besonnesch net do, wou Kanner a Klassen **extrem schwierig** sinn a wou «Schoul halen» zur Onméiglechkeet gëtt. Grad an deene Klasse misst en Ëmfeld am Vierdergrond stoen, dass de sozio-emotionale Besoine gerecht ka ginn!

Ech **géif allen Acteure wënschen**, dass d’Alphabetiséierung d’Léisung fir alles wier an dass et funktionéiert – mee **realistesch gesinn** halen ech dass fir **onwarscheinlech**. Wéi gesot: Ech hu keng Daten, just mäi **subjektive Bléck aus dem Klassenzëmmer eraus**. Eent schéngt mer allerdéngs fest: Mam Ufank vum Projet Alpha am Fondamental muss ee Konzept, dass de Suivi am Lycée, wat d’Niewefächer, d’Mathé, ... ab der 7ème am Lycée reegelt, garantéiert sinn.

- **Wéi erlieft Dir déi läscht Woche par Rapport zu der Direktioun an och an der Zesummenaarbecht mat der Gemeng (Schulorganisatioun asw.). Ass Alpha do och en Thema?**

Ech froe mech, ob de groussen Drock, deen d’Ëmsetzung vum Projet Alpha ausgeléist huet, net bei all Bedeelegten änlech ass a sech dowéinst op de ganze Schoulssystem auswierkt. Fir mech ass et net kloer, wou d’Plus-Value läit, wann z. B. ab der Rentrée 2025/26 scho plazeweis Kanner an «zoufälleg» Gruppe fir den Däitschunterrecht gemëscht musse ginn – an Enseignantsteamer elo schonn esou zesummegeat solle ginn, wéi se dann an 2 Joer sollte sinn, onofhängeg vun de Bestëmmungen am aktuelle « Règlement d’occupation des postes ».

Op anere Plaze kréie Schoulen den Optrag, fir esou wéineg Intervenante wéi méiglech op engem Grupp vu Kanner ze hunn – dobäi ass



awer vun uewen erof eng Organisatioun amgaangen ze entstoën, déi genee de Géigendeel bewierkt. Gëtt do net erëm vun de Enseignanten an de Gemengen erfuerdert, eppes Onméiglech méiglech ze maachen? Eppes, wat vun uewen decidéiert gëtt, obwuel bekannt ass, wéi wichteg et ass, mat méiglechst wéineg Intervenante ronderëm ee Kand ze schaffen, sou wéi e. a. och vum MENJE an der « Circulaire de printemps » fir d'Rentrée 2025/26 op der Säit 21 betount?

Och wann d'Gemenge vum Projet Alpha informéiert a rassuréiert ginn, sinn déi aktuell Zuelen zu Gruppen a Klassen am Moment just Estimatiounen. Wéi séier kéinten dës Zuelen net méi stëmmen, wann Elteren zum Beispill de Virschlag vum Titulaire aus dem C1 net akzeptéieren a hiert Kand an deen anere Grupp schécken, dee si fir besser halen? Brauche mir dann net séier mindestens 1-2 Klassen pro Zykel zousätzlech, ofhängeg vun der Schoulgréisst? An dat niewent engem scho grouse Personalmangel, deen et elo scho schwierg mécht, Appuisstonnen ze

garantéieren, well dës Enseignantë gebraucht ginn, fir den normalen Unterricht an de Klassen ze garantéieren!

- **Et gëtt sech versprach, datt mer duerch dës Measure manner Allongementer am System wäerten hunn an doduerch kënnen Personal aspueren. Gesitt Dir dat als realistesch?**

Wéi genee dës Measure, wann deem esou wier, d'Gesamtzäit, déi déi eenzel Kanner am Fondamental bleiwen, beaflosst, bleift ofzewaarden. Op nationalem Niveau kéint dat d'Dauer vum Schoulbesuch vum eenzele Schüler veränneren. Op kommunalem Plang kéint dat d'Klassegréisst änneren, zum Beispill datt an engem C2 statt 20 just nach 18 Schüler sinn. A wéiwäit domat awer manner Personal gebraucht gëtt, ass fir mech nach onsécher.

- **Hutt Dir soss nach generell Gedanken zu dëser Thematik?**

Eng Alphabetisierung op Franséisch fir déi Kanner, fir déi dat wierklech eng **Plus-value** ass, ass sënnvoll a soll weiderhin ugebueden

an och op den « Enseignement fondamental » erweidert ginn. Dat d'äerf awer **net ëm all Präis** geschéien – a scho guer net op Käschte vum **Contingent** an den domat verbonnene Stonne fir **Appui**.

D'Anciennetéit vun den Enseignanten, wat d'Klassewiel ubelaangt, sollt och berücksichtegt bleiwen, fir Frustratioun an Demotivatioun ze vermeiden.

Elteren d'äerfen net ze vill an eng bestëmmte Richtung, entgéint hirer Iwwerzeegung, gedréckt ginn. Wa francophon Elteren sech bewusst fir den däitschsprochege Fondamental entscheede, fir déi Sprooch bei



hirem Kand ze fërderen, ass dat hiert Recht, genau sou wéi d'ës fir d'Franséisch bei lëtzebuergeschen Elteren de Fall kéint sinn. Wat d'ës fir den **didakteschen Opbau vum Sproochenunterricht**, sou wéi der **Differenzéierung tëschent Mammesproochler, Zweet- a Friemsproochler** bedeit, dierft vun Ufank u mat ze bedenke sinn. Wichteg schéngt mer an dësem Kontext och: Wann eng Kéier eng Entscheidung fir eng Alphabetisierungsprooch gefall ass an d'Kand ugefaangen huet d'Zesammenhäng tëschent Laut a Buschtaf ze léieren, **dierft dës Entscheidung net méi zrëckgeholl ginn**. Sou eng Ännerung wier eng absolut Iwwerforderung fir d'Kand a kéint zu Verwirrung féieren, d'ës bei enger Rei vu Lauter, wéi e.a. «s», «k», «e», «o», ... Den Echec am Schrëftsproocherwerb dierft domat virprogramméiert sinn.

Zum Schluss soll de Projet, dee gutt gemengt ass an enger Rei Kanner kann eng wäertvoll Ënnerstëtzung bidden, och wierklech geléngen. Dat geet am beschten, wann op d'Suerge vun allen Enseignanten a Leit aus der ESEB gelauschert gëtt, dës mat an de Prozess agebonne ginn an d'Schoulen d'Veutraue kréien, fir d'Ëmsetzung zesumme mat de Gemengen un hire Kontext unzepassen.

Schued wier et, wann eis als Enseignanten e System opgezong gëtt, deen eis Motivatioun dréckt an d'Belaaschtung am Alldag nach vergréissert!



De Claude Schmit
ass I-DS, Instituteur spécialisé
en développement scolaire
a Member vum Comité central
vum SNE/CGFP.